

Andrej Radlinský

8. júla 1817 – 26. apríla 1879

Andrej Ľudovít Radlinský bol katolícky kňaz, jazykovedec, spisovateľ, redaktor, zakladateľ Spolku svätého Vojtecha. Mal rád svoj národ, preto chcel, aby ľudia žijúci na našom území mohli používať slovenčinu.

Andrej Radlinský

8. júla 1817 – 26. apríla 1879

Andrej Ľudovít Radlinský sa narodil 8. júla 1817 v Dolnom Kubíne. Jeho otec Štefan bol kubínskym richtárom, ale zastával aj iné úradnícke miesta. Matka Alžbeta bola neterou Antona Bernoláka. Andrej Radlinský mal štyroch súrodencov – staršiu sestru Máriu a bratov Jána, Štefana a Jozefa. Ján zostal doma, Štefan sa stal kňazom a Jozef zomrel ako 19-ročný.

PRVÁ VÝZVA

Keď poukladáš písmenká v správnom poradí, dozvieš sa, ako Andrej Radlinský nazýval Antona Bernoláka v knihe *Poklady kazateľského rečníctva*. V ponuke je malá nápoveda.

AAEUÝCHRR

D _ _ _ _ P _ _ _ J _ _

DRUHÁ VÝZVA

Koľko dní ubehlo od narodenia Andreja Radlinského až po dnešný deň? Nezabudni na priestupné roky, prvý bol v roku 1820.

Dnešný dátum:

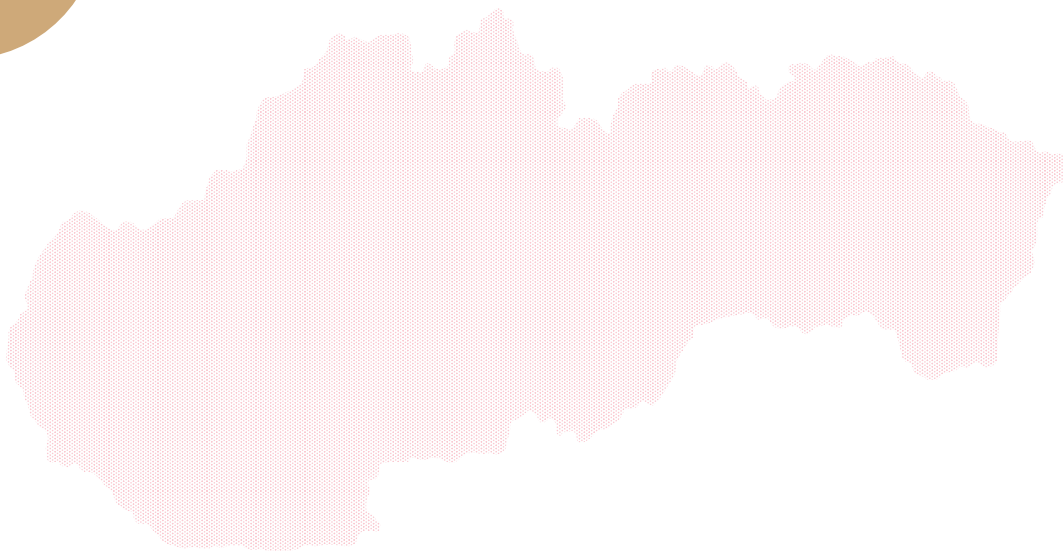
Počet dní od 8. 7. 1817 doteraz:

Andrej Radlinský chodil na základnú školu v Dolnom Kubíne v rokoch 1822 – 1827, gymnázium navštevoval v rokoch 1827 – 1833 v Ružomberku, Kremnici a Budíne. Býval u matkinho brata Jozefa Bernoláka a v jeho dome sa veľmi často stretával s rodákom Martinom Hamuljakom, ktorý sa stal jeho obľúbeným učiteľom. Po skončení gymnázia Radlinský študoval rok v prípravnom seminári v Bratislave, kde spoznal ďalších národných dejateľov, napríklad Jozefa Ignáca Bajzu a štúrovcov. V rokoch 1834 – 1836 študoval filozofiu v Trnave a na kňazstvo sa pripravoval v rokoch 1836 – 1840 vo Viedni. Všetky školy ukončil s výborným prospechom. Za kňaza bol vysvätený 2. apríla 1841 v Ostrihome.

TRETIA VÝZVA

Do slepej mapy Slovenska umiestni čo najpresnejšie mestá, v ktorých pôsobil Andrej Radlinský: Banská Štiavnica, Bratislava, Dolný Kubín, Kúty, Ružomberok, Trnava, Zlaté Moravce

ŠTVRTÁ VÝZVA

Medzi významné osobnosti, ktoré sa okrem Andreja Radlinského zaslúžili o šírenie národného povedomia, patria aj Ľudovít Štúr a Anton Bernolák. Vieš správne priradiť portréty osobností k menám?

Anton Bernolák
Andrej Radlinský
Ľudovít Štúr

PIATA VÝZVA

Andrej Radlinský bol mimoriadne nadaný a aktívny v mnohých oblastiach. Keď bol v rokoch 1843 – 1849 kaplánom v Banskej Štiavnici, ľudia radi počúvali jeho príťažlivé kázne. Vďaka nim začal okolo seba združovať iných kňazov. Uvedomoval si totiž, že práca jednotlivca nemá taký účinok ako práca v tíme. Spájal pritom evanjelikov i katolíkov. Citlivo vnímal aj problémy, s ktorými deň čo deň zápasili obyčajní ľudia. Jedným z hlavných kameňov úrazu bol alkoholizmus, preto zakladal spolky miernosti a prostredníctvom nich ľudí učil, ako majú lepšie hospodáriť. Okrem toho zakladal nedeľné školy, knižnice, sociálne spolky a sporiteľne. Tie mali mimoriadny význam v kritických rokoch 1846 – 1847, keď pre neúrodu zavládla na území celého Slovenska hrozná bieda a hlad. V Banskej Štiavnici založil v roku 1846 prvé slovenské divadlo.

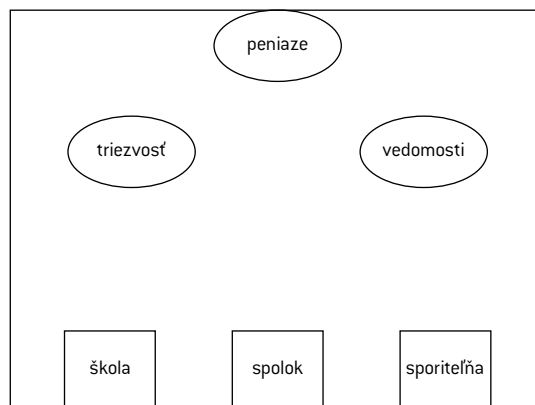
V osemsmerovke sú skryté slová, ktoré charakterizujú všestrannú prácu Andreja Radlinského. Keď ich nájdeš a vyškrtáš, zostane ti 30 písmen tajničky. Tá prezradza, čo povedal Andrej Radlinský o dôležitosti vzdelávania.

Š	Ť	A	S	R	T	K	Ň	A	Z
C	P	N	N	O	V	I	N	Á	R
Á	E	Ľ	E	T	A	Z	A	K	Á
T	D	V	Á	K	O	Y	B	E	D
C	A	K	O	A	D	F	E	K	O
V	G	B	U	D	I	T	E	Ľ	P
I	Ó	A	T	E	O	N	Ú	D	S
O	G	B	Z	R	R	R	É	Š	O
L	I	M	O	D	U	Ľ	Á	K	H
O	N	Á	L	P	A	K	L	N	Y

BUDITEĽ
 FYZIK
 GAZDA
 HOSPODÁR
 KAPLÁN
 KAZATEĽ
 KŇAZ
 ĽUDOMIL
 NÁRODOVEC
 NOVINÁR
 PEDAGÓG
 REDAKTOR

ŠIESTA VÝZVA

Čiarami spoj inštitúcie v štvorcokoch s ich prínosom pre ľudí v krúžkoch tak, aby sa spájajúce čiary navzájom nepretáli a aby nevyšli mimo základného ohraničenia.

Andrej Radlinský sa angažoval aj v spoločenskom živote. Organizoval prvé parlamentné voľby, aktivizoval mládež, aby manifestovala za požiadavku rovnoprávnosti, rečnil na viacerých zhromaždeniach, kde sa zastával práv slovenského národa. Pre svoje iniciatívy bol označený za pansláva a napokon musel utiecť z Banskej Štiavnice do Viedne, lebo inak by ho zajali maďarskí gardisti.

SIEDMA VÝZVA

Ukáž, že cudzie alebo staré slová ti nerobia problém.
Z troch možností vyber tú správnu:

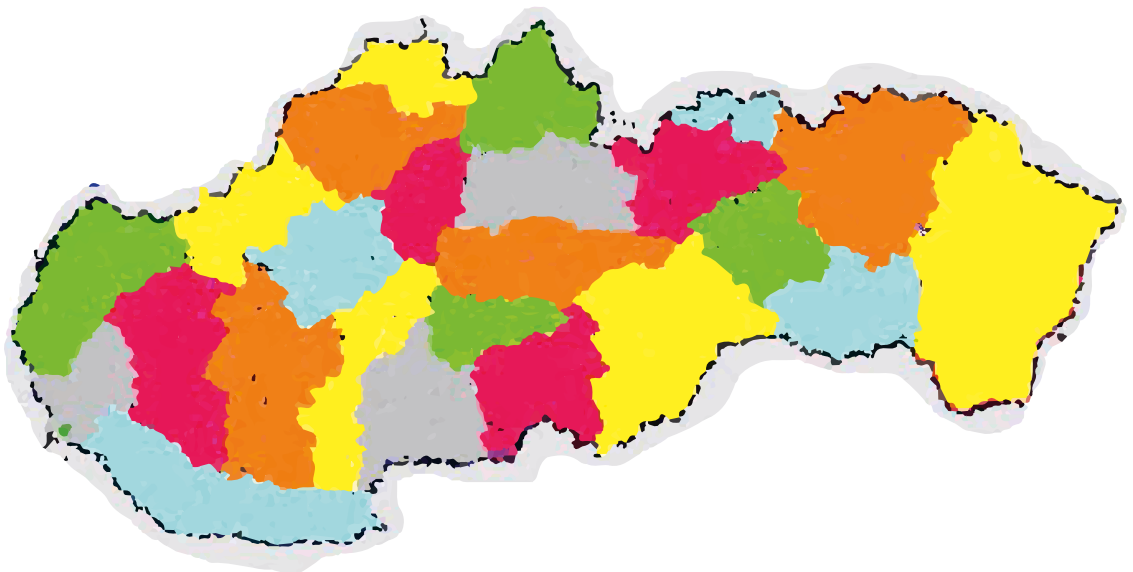
1. Pansláv je: človek túžiaci po sláve
 označenie zlodēja v Uhorsku
 zástanca zjednotenia Slovanov
2. Palatín je: druh drahokamu
 zástupca panovníka
 psie plemeno
3. Palcát je: stredoveká zbraň
 špeciálna zimná rukavica
 liečivá rastlina
4. Pánt je: pracovný stôl
 okrasná mašľa
 okenný alebo dverný záves
5. Parangon je: písmo s veľkosťou 18 bodov
 papierová účtenka
 prenosná drevená stena

Andrejovi Radlinskému mimoriadne záležalo na vzdelaní a na tom, aby sa v školách vyučovalo po slovensky. Po založení Spolku svätého Vojtecha začal vydávať učebnice v slovenskom jazyku, ktoré sa dodnes nachádzajú v jeho historickej knižnici v Trnave. V roku 1871 vydal dielo *Školník*, ktoré obsahovalo hviezdovedu, zemepis, fyziku, zemeznalectvo, prírodopis, domáce a poľné hospodárstvo, ovocinárstvo, včelárstvo, hodvábnictvo a náuku o občianskych právach a povinnostiach.

ÔSMA VÝZVA

V minulosti každý, kto mal právo voliť, volil vo svojej župe. Poznáš historické názvy slovenských žúp? Dnes by sme ich mohli nazývať regiónmi. Presuň názvy žúp na správne územie.

Abov, Bratislava a okolie, Dolné Ponitrie, Dolné Považie, Gemer, Hont, Horehronie, Horné Ponitrie, Horné Považie, Kysuce, Liptov, Novohrad, Orava, Podpoľanie, Podunajsko, Spiš, Stredné Považie, Šariš, Tatry, Tekov, Turiec, Zamagurie, Záhorie, Zemplín

Andrej Radlinský nebol iba náruživý čitateľ, ale aj spisovateľ, a knihy aj vydával. Za jeho najhodnotnejšie dielo sa považujú *Nábožné výlevy*, ktoré sa stali doslova pokladom slovenských domácností. Táto kniha obsahuje základné modlitby, pobožnosti, texty na slávenie svätej omše, sviatosti, ale aj životopisy svätých a v aktualizovanej podobe vychádza dodnes. *Nábožné výlevy* sa považovali za také dôležité, že sa dokonca dávali neveste ako svadobný dar.

DEVIATA VÝZVA

Vylúšti historické názvy troch učebníc a tipni si, ktoré dnešné učebnice by to mohli byť...

✌️	👉	👈	👍	👉	👎	🕒	☀️

Tip na dnešný názov tejto učebnice:

🌀	🌀	📈	❄️	🌀	✚	💀	👋	👍	✌️

Tip na dnešný názov tejto učebnice:

💧	👋	😊	🌀	🌙	🌀	✚	❄️

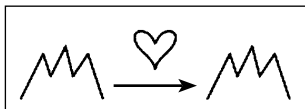
Tip na dnešný názov tejto učebnice:

✌️	🕒	👉	👍	📈	👎	👉	👈	👍	👎	👋	😊	😞	😞	💧	💀	🌀	🌀	☀️	💧	❄️	✚	✚	✚	🌙
A	Á	B	C	Č	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	Y	Z

DESIATA VÝZVA

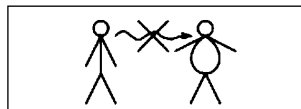
Andrej Radlinský zakladal nedeľné školy, pretože obyčajní ľudia často nevedeli písať ani čítať. Neznamená to však, že vtedajší ľudia boli všetci hlúpi. Mnoho hlbokých múdrostí sa nám zachovalo v podobe prísloví a porekadiel. Spoznáte nasledujúce porekadlá iba na základe jednoduchých obrázkov?

Znenie porekadla:

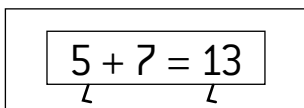
Nápoveda: Láska...

Znenie porekadla:

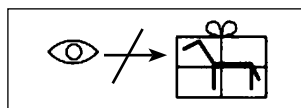
Nápoveda: Súty...

Znenie porekadla:

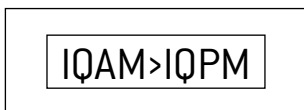
Nápoveda: Lož...

Znenie porekadla:

Nápoveda: Darovanému...

Znenie porekadla:

Nápoveda: Ráno...

JEDENÁSTA VÝZVA

Andrej Radlinský sa však vo svojich školách nevenoval iba písaniu a čítaniu, ale učil jednoduchý ľud aj poznatkom z hospodárenia. Rozšírenou oblasťou na Slovensku bolo aj vtedy včelárstvo. V nasledujúcom texte o včelách chýba niekoľko číselných údajov. Všetky čísla, ktoré patria do textu sú uvedené nižšie. Tvojou úlohou je čo najpresnejšie doplniť všetky čísla do textu. Podľa počtu správne umiestnených čísel získaš body.

Včely delíme na dlhoveké a krátkoveké. Dlhoveké včely sa nachádzajú vo včelstve počas zimy, žijú až ___ mesiacov. Krátkoveké včely sa vo včelstve nachádzajú v lete, dožívajú sa okolo ___ dní. Počet včiel v úli je rôzny, závisí od ročného obdobia. V zime sa v jednom včelstve nachádza okolo ___ včiel, v júni môže mať včelstvo okolo ___ včiel. V jeseni ich počet klesá. Jedno včelstvo môže vyprodukovať za rok okolo ___ až ___ kilogramov medu. Na Slovensku sa v súčasnosti venuje chovu včiel vyše ___ včelárov, ktorí majú približne ___ včelstiev. V tomto roku spolu vyprodukuje asi ___ ton medu, teda v priemere ___ kilogramov od jedného včelstva.

Správne umiestni tieto čísla: 9; 16; 20; 40; 80; 4 400; 10 000; 16 000; 50 000; 275 000

Andrej Radlinský sa trinásť rokov usiloval o založenie spolku, ktorý by vydával dobré a lacné knihy v slovenčine. Podarilo sa mu to až v roku 1870, keď vznikol Spolok svätého Vojtecha. Každý člen tohto združenia zaplatil symbolický ročný poplatok – v tom čase to bolo 1,2 zlatých. Na oplátku člen dostal každý rok knižný kalendár a jednu alebo viac pekných kníh, ktoré sa nazývali podielové. Týmto spôsobom funguje Spolok svätého Vojtecha dodnes, hoci v rokoch 1953 až 1989 bolo členstvo v ňom zakázané komunistickou vládou.

DVANÁSTA VÝZVA

V knihe *Nábožné výlevy* Andrej Radlinský uvádzal aj životné príbehy rôznych svätcov. Tvojou úlohou je k menám svätcov správne priradiť oblasť, ktorej je daný svätec patrónom.

Hudobníci	sv. Matúš, apoštol
Parašutisti	sv. Medard
Hasiči	sv. Ján Vianney
Fotografi	sv. Veronika
Dáždnikári	sv. Cecília Rímska
Bankári	sv. Blažej
Farári	sv. Michal, archanjel
Vinohradníci	sv. Florián z Lorchu
Krčiar (lekári ORL)	sv. Krištof
Pútnici a cestujúci	sv. Urban

TRINÁSTA VÝZVA

Spolok svätého Vojtecha vydáva každý rok knižný kalendár, v ktorom sú zaujímavé články, príbehy, básne či vtipy. Ako sa volá? Pri hľadaní odpovede ti pomôže webová stránka www.ssv.sk. Dočítaš sa na nej aj o histórii tohto kalendára.

ŠTRNÁSTA VÝZVA

Prirad' názov knihy k osobnosti, o ktorej sa v knihe píše. Pomôže ti webová stránka www.eVojtech.sk.

Posledné rozhovory	Francesco Lorenzi
Neobyčajné príbehy	Štefan Hlaváč
Po priamych cestách	Benedikt XVI.
Cesta Slnka	Matka Tereza

Katolícke noviny sú najväčším a najstarším katolíckym týždenníkom, ktorú Andrej Radlinský založil ešte skôr ako Spolok svätého Vojtecha. Prvé číslo vyšlo 7. novembra 1849 v Pešti s podtitulom *Katolícke noviny pre obecny ľud*. Hneď na začiatku získali 1 700 predplatiteľov. Ich prvým redaktorom bol Šimon Klempa, neskôr vychádzali pod redaktorskou taktovkou Jána Palárika. *Katolícke noviny* vychádzajú nepretržite až dodnes, ich vydávanie bolo nakrátko pozastavené iba v roku 1919, keď bol po prvej svetovej vojne nedostatok papiera.

Aký podtitul majú *Katolícke noviny* dnes? Pomôže ti výtlačok *Katolíckych novín* alebo webová stránka www.katolickenoviny.sk.

Malá matematická úloha: sčítaj počet strán, ktoré KN majú, s počtom čísel, ktoré vyjdú ročne, s počtom centov, koľko bežne KN stoja, a s číslom, ktoré udáva ročník vydávania KN. Aké číslo dostaneš?

OBJEDNÁVKA

Objednaný tovar pošlite na adresu:

Meno a priezvisko:

Adresa – ulica, č. d.:

Mesto/obec:

PSČ:

Telefón:

E-mail:

Podpis:

Číslo člen. preukazu SSV:

Názov knihy

Počet kusov

Spolok svätého Vojtecha, Radlinského 5, 917 01 Trnava, tel.: 033/5907718, fax: 033/5907760, e-mail: objednavky@ssv.sk. Ponuka kníh platí do vyčerpania zásob. Pri objednávke do **20,00 €** platí poštovné v súlade s Cenníkom Slovenskej pošty objednávateľa. Pri objednávke nad **20,00 €** poštovné zdarma.

V zmysle zákona o ochrane osobných údajov č. 122/2013 súhlasím so spracovaním osobných údajov uvedených v prihláške s cieľom kúpy tovaru.

NAŠI PARTNERI:

Katolícke noviny

TLAČOVÁ KANCELÁRIA
KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA

AWER TRAVEL

KUPETE NIMRICA

rádio umon